

Kustversterking Zwakke Schakels Hondsbossche en Pettemer Zeewering

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

26 mei 2008 / rapportnummer 2065-35

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft het voornemen de Hondsbossche en Pettemer Zeewering te versterken. Deze waterkeringen behoren tot de door het Rijk aangewezen prioritaire zwakke schakels in de Nederlandse kustverdediging. Het voornemen richt zich zowel op het verbeteren van de kustveiligheid als op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het kustgebied. Voor de goedkeuring van het benodigde kustversterkingsplan wordt de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) gevolgd. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn het bevoegd gezag in deze procedure.¹

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een nadere uitwerking van de doelstellingen van het voornemen voor het thema ruimtelijke kwaliteit.
- Een nadere onderbouwing van de te onderzoeken alternatieven, gebaseerd op een visie op de dubbeldoelstelling van het voornemen: veiligheid en ruimtelijke kwaliteit.
- Inzicht in de samenhang, de mogelijke synergie en/of mogelijke spanning met het initiatief “Petten aan Zee” en met de kustversterking Zwakke Schakels Kop van Noord-Holland.
- Beschrijving van de tijdelijke en permanente gevolgen voor de te beschermen habitats en soorten binnen de in het studiegebied aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Ecologische Hoofdstructuur. Betrek daarbij ook cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten en besteed aandacht aan de mogelijke externe werking op beschermde gebieden buiten het plangebied.
- Een publieksvriendelijke samenvatting van het MER, voorzien van overzichtelijk en ‘leesbaar’ kaartmateriaal.

2. ACHTERGROND, DOEL EN BELEIDSKADER

2.1 Achtergrond

In 2005 is door de Provincie Noord-Holland een “integrale beoordeling” uitgevoerd voor kustverdedigingsstrategieën in Noord-Holland.² Voor de Hondsbossche en Pettemer Zeewering is een aantal alternatieven vergeleken. De startnotitie bouwt gedeeltelijk voort op deze alternatievenafweging (zie ook § 3.2).

Een belangrijke mogelijke ontwikkeling in het plangebied is de realisatie van “Petten aan Zee” (voorheen “Marina Petten”). Uit de startnotitie blijkt dat de besluitvorming over Petten aan Zee is losgekoppeld van besluitvorming over

¹ Voor nadere projectgegevens en bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage 1 en voor een overzicht van inspraakreacties en adviezen naar bijlage 2.

² Op 8 februari 2006 heeft de Commissie een toetsingsadvies uitgebracht over de integrale beoordeling (rapportnummer 1500-99), waarin aanbevelingen zijn gedaan voor het vervolg.

de kustversterking, maar beide voornemens hangen wel sterk samen.³ Het realiseren van Petten aan Zee (en de wijze waarop) kan van invloed zijn op de veiligheid van de zeewering en op de ruimtelijke kwaliteit in het studiegebied. Geef in het MER aan op welke manier de beide initiatieven elkaar beïnvloeden en welke mogelijke knelpunten en/of kansen de besluitvorming over Petten aan Zee kan opleveren voor de kustversterking Hondsbossche en Pette-mer Zeewering. Zie ook § 3.2 van dit advies.

Verder heeft het voornemen een duidelijke samenhang met de kustversterking Zwakke Schakels Kop van Noord-Holland. Geef in het MER inzicht in deze onderlinge samenhang en de kansen of beperkingen die hieruit voortvloeien.

2.2 Doelstellingen

In de startnotitie is sprake van een dubbeldoelstelling voor het voornemen:

1. duurzame verbetering van de veiligheid
2. versterken van de ruimtelijke kwaliteit

Uitgaande van de probleemstelling constateert de Commissie dat verbetering van de veiligheid feitelijk de hoofddoelstelling van het voornemen is. Alle alternatieven zullen moeten voldoen aan de randvoorwaarden vanuit veiligheid, met inachtneming van de doelstelling voor ruimtelijke kwaliteit.

2.2.1 Veiligheid

Maak in het MER het veiligheidsprobleem inzichtelijk. Geef aan met welke geologische, hydrodynamische en hydrometeorologische uitgangspunten en randvoorwaarden is gewerkt. Dit vraagt om een nadere specificatie van de gehanteerde kengetallen voor bodemdaling, zeespiegelrijzing en wind- en golfcondities. Geef aan hoe gevoelig de veiligheidsanalyse is voor veranderingen van deze parameters. Motiveer in het MER de gekozen uitgangspunten op basis waarvan de doelstelling (taakstelling) voor de Hondsbossche en Pette-mer Zeewering tot stand is gekomen.⁴

2.2.2 Ruimtelijke kwaliteit

De doelstelling voor ruimtelijke kwaliteit is in de startnotitie (nog) niet concreet uitgewerkt. In de startnotitie is een omschrijving van de provinciale kaders hiervoor (§ 2.3.2), een uitwerking van de kenmerken van ruimtelijke kwaliteit (§ 4.1) en een korte beschrijving van de kansen (§ 4.5) opgenomen. Voor de afweging tussen de alternatieven is een nadere invulling van de doelstellingen voor ruimtelijke kwaliteit noodzakelijk. Benoem daarbij referenties of streefbeelden waaraan de alternatieven getoetst kunnen worden.

³ In inspraakreacties 1, 4, 12 en 13 (zie bijlage 2) wordt de samenhang en afhankelijkheid van het initiatief Petten aan Zee benadrukt.

⁴ Uit de startnotitie (pagina 11/12) blijkt dat het Rijk andere uitgangspunten hanteert voor de dijkverbetering dan de provincie Noord-Holland. Voor het klimaatscenario hanteert het Rijk het “middenscenario”, terwijl de provincie uitgaat van robuust ontwerpen op basis van het maximum scenario.

2.3 Beleidskader

In § 2.3 van de startnotitie is ingegaan op diverse beleidskaders die relevant zijn voor het voornemen. Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten deze beleidskaders en de wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor (onderdelen van) het voornemen zijn.

3. **VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN**

3.1 Voorgenomen activiteit

Geef in het MER een beschrijving van de gehanteerde hydraulische randvoorwaarden voor het ontwerp. Geef aan in welke mate en voor welke tijdhorizon eventuele toeslagen voor veranderingen in golfhoogte en golfperiode van belang zijn voor het ontwerp.

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef in het MER waar relevant inzicht in:

- de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de gebruiksfase (beheer, onderhoud en gebruik);
- de benodigde hoeveelheid en de herkomst van de te gebruiken materialen (zand, klei etc.);
- de samenstelling van het benodigde materiaal, gelet op de functie daarvan binnen de constructie;
- de wijze waarop dit materiaal naar de wal en/of over land wordt getransporteerd en in het werk wordt gebracht;
- de fasering voor de verschillende activiteiten;
- het aantal woningen en andere gebouwen dat moet worden gesloopt en waar eventuele vervangende nieuwbouw plaatsvindt;
- de recreatieve bedrijvigheid en eventueel andere bedrijven die moeten worden verplaatst of zullen worden gewijzigd;
- welke natuurdoeltypen over welke oppervlakte verdwijnen en ontstaan.

3.2 Alternatievenontwikkeling

In hoofdstuk 3 en 4 van de startnotitie is uitgebreid ingegaan op de bouwstenen voor oplossingsrichtingen en de alternatievenontwikkeling. Op basis van verschillende criteria is getracht om het aantal te onderzoeken oplossingsrichtingen te beperken. Tevens is gebruik gemaakt van diverse expert- en bewonersateliers en een advies van het Expertise Netwerk Waterveiligheid ENW (oktober 2007).

De Commissie constateert dat het selectieproces niet heeft geleid tot een beperking van het aantal oplossingsrichtingen. Dat houdt in dat, met uitzondering van versterking van het binnentalud als enkelvoudige oplossing, voorsnog geen alternatieven afvallen, ook niet als deze niet geheel stroken met de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het voornemen. Deze punten zullen in het MER wel mede het beoordelingskader bepalen.

De Commissie adviseert om in het MER een visie op de beide doelstellingen – veiligheid en ruimtelijke kwaliteit – te presenteren en de te onderzoeken alternatieven daarop te baseren. Ga daarbij in op logische combinaties van de verschillende bouwstenen en betrek ook de mogelijke innovatieve oplossingen⁵, die er toe kunnen leiden dat de zeewering niet of in geringere mate hoeft te worden verhoogd of verbreed. Tenslotte adviseert de Commissie om na te gaan in hoeverre de (tijdelijke) damwand op de kruin van de dijk in de toekomstige situatie (al of niet in aangepaste vorm) een rol kan blijven spelen.

Variant Petten aan Zee

Zoals vermeld in § 2.1 van dit advies heeft het voornemen een samenhang met het project Petten aan Zee. Voor het project Petten aan Zee zal een aparte besluitvormingsprocedure worden gevolgd.⁶ In de startnotitie is aangegeven dat voor elk te beschouwen alternatief een variant met en zonder Petten aan Zee wordt onderzocht, waarbij alleen aandacht wordt besteed aan de gevolgen voor veiligheid en morfologie. Het wel of niet realiseren van Petten aan Zee en de wijze waarop (omvang, inrichting) zal echter ook gevolgen hebben voor de omgeving (ruimtelijke kwaliteit). Geef in het MER:

- een beschrijving op hoofdlijnen van het initiatief Petten aan Zee, waarbij aandacht wordt besteed aan de voor de onderhavige procedure relevante aspecten, met name veiligheid en morfologie;
- de bandbreedte aan mogelijke scenario's voor Petten aan Zee, voorzover bekend;
- inzicht in de mogelijke synergie of spanning tussen de beide initiatieven binnen deze bandbreedte.

Referentiesituatie

In § 4.4. van de startnotitie wordt gesteld dat het alternatief “consolideren door kruinverhoging” wordt gezien als de basis voor de vergelijking van alternatieven. Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat dit alternatief wordt gezien als de referentiesituatie, hetgeen onterecht is. Met de referentiesituatie wordt bedoeld de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen in het studiegebied, waarmee de alternatieven in het MER worden vergeleken. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Daarbij moet worden uitgegaan van huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) uit. Het mma moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

⁵ Zoals genoemd in § 4.4. van de startnotitie.

⁶ Afhankelijk van de aard en omvang van het project Petten aan Zee zal ten behoeve van de besluitvorming hierover eveneens de m.e.r.-procedure gevolgd moeten worden.

Bepaal op basis van de milieueffecten van de geselecteerde alternatieven wat het meest milieuvriendelijk alternatief is en geef aan of er extra mitigerende maatregelen mogelijk zijn om de positieve effecten van dit alternatief verder te optimaliseren en de negatieve effecten te minimaliseren.⁷

4. BEOORDELINGSKADER

4.1 Algemeen

De alternatieven worden getoetst aan doelbereik en milieugevolgen. Geef in het MER inzicht in het beoordelingskader voor de beide doelstellingen van het voornemen. In § 5.2. van de startnotitie is een aanzet gegeven voor het beoordelingskader. De indeling in thema's, criteria en aspecten is naar het oordeel van de Commissie niet altijd logisch⁸ en verdient een nadere beschouwing.

De Commissie adviseert de toetsingscriteria hanteerbaar te maken door deze van zoveel mogelijk kwantitatieve en meetbare indicatoren te voorzien. Geef waar relevant aan welke weging van criteria wordt toegepast bij de beoordeling van de alternatieven. Met name het beoordelingskader voor ruimtelijke kwaliteit zal nader geconcretiseerd moeten worden om een goede afweging tussen alternatieven te kunnen maken.

De beschrijving van de milieugevolgen in de volgende paragrafen geldt:

- in aanvulling op of ter specificatie van hoofdstuk 5 van de startnotitie;
- voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven en varianten.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen. De alternatieven zullen ook van invloed zijn op het kustfundament in een ruime omgeving, met name in noordelijke richting. Zo zal een massieve zandsuppletie voor de Hondsbossche en Pettemer Zeewering een (positief) effect hebben op de Zwakke Schakel Kop van Noord-Holland. Betrek daarom bij de beoordeling van de alternatieven ook het effect ervan op aanliggende kustvakken.

Maak in het MER een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

⁷ In het geval van het alternatief "zeewaarts consolideren" kan gedacht worden aan een natuurvriendelijke inrichting en beheer (korrelgrootte/mineralengehalte zand, manier van deponeren zand, creëren rustgebied) voor de ontwikkeling van embryoduinen, helmduinen en broedgelegenheid voor vogels. Bij de andere alternatieven kan gekeken worden naar een natuurvriendelijke inrichting en beheer (afwerken met klei, inzaaien met een kruidenrijk grasmengsel, maaien en afvoeren van maaisel of extensief begrazen) voor de ontwikkeling van een kruidenrijke, stevige zode die ook positief uitwerkt op de dijkveiligheid. Ook kan gezocht worden naar mogelijkheden voor het gebruik van klei van achter de dijk, waarbij ontwikkeling van brakke vegetatietypen een optie is.

⁸ Voorbeelden:

- In de kolom "onderwerpen" worden doelstellingen, milieuaspecten, wettelijke kaders en overige uitgangspunten naast elkaar geplaatst.
- Toetsingscriteria op grond van de doelstellingen van het project zijn nog niet expliciet gemaakt.
- De aspecten "bodem en water" zijn niet als apart thema genoemd.
- De aspecten "kwel", "overslagwater" en "kansen voor ontwikkeling van brakke vegetaties" worden genoemd bij het thema landbouw (en kwel en overslagwater ook bij woon- en leefmilieu), terwijl deze aspecten juist van groot belang zijn voor het thema natuur.

4.2 Bodem en water

Geef in het MER aan hoeveel zand en ander materiaal nodig is voor de verschillende oplossingen en maatregelen. De hoeveelheid zand is zowel van belang voor het ontwerp en de uitvoering van de werkzaamheden, als voor de omvang van de zandwinning op zee. De samenstelling van het zand kan van belang zijn voor de realisatie van natuurwaarden.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is gericht op het bereiken van een goede chemische en ecologische waterkwaliteit. Uit de KRW vloeit voort dat in 2009 per stroomgebied een Stroomgebiedbeheerplan moet zijn vastgesteld. Daarin staat aangegeven wat de huidige toestand van de aangewezen KRW-waterlichamen (zowel oppervlaktewater als grondwater) is en welke maatregelen worden genomen om de doelen (kwaliteit en kwantiteit) te bereiken. Geef in het MER aan in hoeverre en welke (concept)doelen er voor dit gebied zijn gesteld en in welke mate met de maatregelen een bijdrage wordt geleverd aan deze doelen.

Geef in het MER inzicht in de invloed van het voornemen op de brakke kwel (en de gevolgen daarvan voor de binnendijkse natuurgebieden).

4.3 Natuur

De startnotitie (§4.2) geeft beknopte informatie over de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef in het MER een meer gedetailleerde beschrijving van de huidige natuurwaarden in het studiegebied en de verwachte ontwikkeling daarvan.

Beschrijf de gevolgen bij uitvoering van de verschillende alternatieven voor de aanwezige natuurwaarden in het plangebied. Beschrijf daarnaast ook de mogelijke natuurwinst bij de verschillende alternatieven. Geef daarbij:

- de verandering in oppervlakte en kwaliteit van de aanwezige te beschermen natuurdoeltypen; doe ditzelfde ook voor de in de alternatieven nagestreefde natuurdoeltypen /ecotopen;
- de verwachte veranderingen in de omvang en levensvatbaarheid van de aanwezige populaties van de te beschermen soorten; doe ditzelfde ook voor de in de alternatieven nagestreefde soorten.

Gebiedsbescherming

Zoals in de startnotitie aangegeven (§ 2.3.2 en § 4.2) bevinden zich in het studiegebied diverse beschermde natuurgebieden:

- Noordzeekustzone (Habitat- en Vogelrichtlijngebied)
- Zwanenwater en Pettemerduinen (deels Habitatrichtlijngebied, deels Vogelrichtlijngebied)
- Abtskolk en de Putten (Vogelrichtlijngebied)
- Schoorlse Duinen (Habitatrichtlijngebied en Beschermde Natuurmonument, art. 10 Nbw)

Vrijwel het gehele plangebied (inclusief de Noordzeekustzone) maakt bovendien deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Geef in het MER navolgbaar en gemotiveerd aan of het voornemen gevolgen zou kunnen hebben voor deze natuurgebieden. Indien dat het geval zou kunnen zijn, presenteer dan voor de beschermde gebieden de namen van de gebieden, de grondslag voor de bescherming en de begrenzingen op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied en de afstanden hiervan tot de beschermde gebieden.

Geef voor de Natura 2000-gebieden:

- op grond van welke natuurwaarden de gebieden zijn aangewezen als Natura 2000-gebied;
- de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten en habitats waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (met zo mogelijk een populatieschatting) en de staat van instandhouding waarin deze soorten verkeren.

Geef voor de overige natuurgebieden (Beschermd Natuurmonument en EHS) het van toepassing zijnde beschermingsregime en de consequenties daarvan voor het voornemen.

Het MER moet inzicht bieden in de tijdelijke en permanente gevolgen van het voornemen voor de te beschermen habitats en soorten binnen de beschermde natuurgebieden.⁹ Indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden. Daarbij moeten ook cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten worden betrokken, waaronder bestaand gebruik. Indien een passende beoordeling aan de orde is, adviseert de Commissie deze in het MER op te nemen. Bij de passende beoordeling moet er expliciete aandacht zijn voor de **externe werking**, dat wil zeggen de invloed van het voornemen op beschermde gebieden buiten het plangebied, zoals de Noordzee, de Waddenzee en de Waddeneilanden. Wanneer voor het voornemen grotere hoeveelheden zand moeten worden aangevoerd dan op bestaande winplaatsen zijn vergund, moet worden aangegeven waar dit zand wordt gewonnen en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn.¹⁰

Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets¹¹ doorlopen te worden. Geef ook aan of het voornemen past binnen het EHS-beleid en welke mitigerende en compenserende maatregelen eventueel nodig zijn conform de nationale en regionale afspraken.

Soortenbescherming

Beschrijf verder in het MER de verwachte veranderingen in de populaties van de in het studiegebied voorkomende beschermde en/of rode lijstsoorten ten gevolge van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Geadviseerd wordt in het MER ook de informatie op te nemen, die nodig is om een eventueel benodigde ontheffing aan te vragen van de minister van LNV op grond van artikel 75 de Flora- en Faunawet. Motiveer ook in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

In de startnotitie is ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van het studiegebied en het beleidskader voor landschap en cultuurhistorie. Uit het beleidskader volgen enkele algemene uitgangspunten, die in het MER nog uitgewerkt

⁹ Het verdient aanbeveling hierbij gebruik te maken van 'factsheets', zoals ook gebruikt bij de "integrale beoordeling kustverdedigingsstrategieën Noord-Holland".

¹⁰ Mogelijk zal hiervoor een aparte m.e.r.-procedure noodzakelijk zijn.

¹¹ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

moeten worden naar concrete criteria, die moeten aansluiten bij de doelen voor ruimtelijke kwaliteit.

Beschrijf in het MER de veranderingen in de samenhang en visuele kenmerken van het landschap. Geef naast een beschrijving van deze veranderingen ook op kaart en/of in beelden (bijvoorbeeld met fotomontages) aan welke veranderingen plaatsvinden in de specifieke kenmerken en waarden van het landschap, gezien vanuit verschillende richtingen. Geef op basis van de visie op de ruimtelijke kwaliteit aan welke maatregelen worden voorzien om landschappelijke kenmerken en waarden te behouden of te versterken.

Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden in het plangebied. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn. Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven is op aanwezige cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologische vindplaatsen).

4.5 Woon- en leefomgeving

Geef in het MER inzicht in de gevolgen van de alternatieven voor de woon- en leefomgeving. Maak daarbij onderscheid tussen:

- hinder en overlast in de uitvoeringsfase, door aanvoer van materialen en de wijze van uitvoering (vanaf zee of vanaf land; boven of onder water);
- effecten in de gebruiksfase.

4.6 Kosten en baten

Kosten

De Commissie adviseert om bij het in kaart brengen van de kosten van de verschillende alternatieven, zoals gebruikelijk, onderscheid te maken tussen investeringskosten en onderhoudskosten. De Commissie adviseert om bij verdere uitwerking van de kosten van de alternatieven ook de kosten (of vermindering van kosten) op andere delen van de kust te betrekken. Dit zijn weliswaar geen kosten voor het project, maar is wel belangrijke beslisisinformatie om tot een goed afweging te komen. Dit geldt met name voor het alternatief “zand aan de zeezijde”, dat hoge kosten heeft vanwege het onderhoud van de slijtlaag, maar tot kostenbesparing kan leiden op andere delen van de kust (zwakke schakel Kop van Noord-Holland).

Maatschappelijke baten

Het beoordelingskader geeft aan dat de maatschappelijke baten in beeld worden gebracht. De Commissie leidt hieruit af dat voor het project een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) wordt opgesteld. Aangezien ook de kosten in kaart worden gebracht zijn alle onderdelen van een MKBA beschikbaar. De Commissie wijst erop dat aan het op een juiste manier in kaart brengen van de maatschappelijke baten (conform de “OEI-leidraad”) eisen verbonden zijn. De ongreepbaarheid van de ruimtelijke kwaliteit en de moeite die het zal kosten om dit te kwantificeren en te monetariseren maken het opstellen van een MKBA tot een ingewikkelde opgave.

Verder is het de Commissie niet duidelijk wat een MKBA aan meerwaarde kan opleveren ten opzichte van een (kwantitatieve en kwalitatieve) beoordeling van alle relevante aspecten, i.c. een multicriteria-analyse.

De Commissie adviseert om:

- na te gaan of een MKBA vereist is en na te gaan welke eisen door de rijksoverheid worden gesteld aan een MKBA;
- indien geen MKBA is vereist: na te gaan welke toegevoegde waarde een MKBA kan bieden voor de besluitvorming, alvorens te besluiten tot het opstellen van een MKBA.

5. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

5.1 Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie. Beschrijf:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

5.2 Evaluatieprogramma

Bij vaststelling van het kustversterkingsplan moet worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt gegeven, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

5.3 Vorm en presentatie

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen die in het MER worden gebruikt goed leesbaar zijn weergegeven. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de landschappelijke inpassing van de alternatieven te illustreren.

5.4 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Bevoegd gezag: het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Besluit: Vaststelling kustversterkingsplan, conform artikel 7 van de Wet op de Waterkering

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.2

Activiteit: Verbeteren van de kustveiligheid en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Hondsbossche en Pettemer Zeewering.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startnotitie dijkversterking Zwakke schakel Hondsbossche en Pettemer Zeewering, 15 januari 2008, inclusief samenvatting van de startnotitie
- Integrale beoordeling zwakke schakels Noord-Holland; basisrapport Veiligheid, d.d. december 2005
- Rapport toets overschrijdingskans, Witteveen+Bos d.d. 19 oktober 2007
- Aanvullend versterkingrapport Hondsbossche en Pettemer Zeewering, Alkyon d.d. januari 2007

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een lijst met inspraakreacties en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: De Duinstreek, Schager Weekblad en in De Polderbode d.d. 19 maart 2008 en in het Helders Weekblad d.d. 20 maart 2008

advies aanvraag: 13 maart 2008

ter inzage legging: 14 maart tot en met 25 april 2008

richtlijnenadvies: 26 mei 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. J.H. van den Berg

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

ir. J.H.J. van der Gun

ir. P. Janse

drs. P.J. Jongejans (secretaris)

drs. Y.J. van Manen

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. F.H. de Haan, Petten
2. J.S. Plugge, Petten
3. P.J. van Noort, Petten aan Zee
4. J.S. Plugge, Petten (aanvullende reactie)
5. H.J. Roersma en N.E. van Brederode, Petten
6. R. Tuijn, Petten
7. Ondernemersvereniging Petten, Petten
8. Dorpsraad Petten, Petten
9. Maatschap Kroon-Schenk, Schoorl
10. Gemeente Zijpe, Schagerbrug
11. College van B&W gemeente Bergen, Bergen
12. C. Pauw, Groet
13. Natuurmonumenten, 's Graveland
14. C. Marees, Groet
15. Kamer van Koophandel Noordwest-Holland, Alkmaar
16. Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten, Amersfoort

Advies voor richtlijnen voor het MER Kustversterking Zwakke Schakels Hondsbossche en Pettemer Zeewering

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft het voornemen de Hondsbossche en Pettemer Zeewering te versterken. Deze waterkeringen behoren tot de door het Rijk aangewezen prioritaire zwakke schakels in de Nederlandse kustverdediging. Het voornemen richt zich zowel op het verbeteren van de kustveiligheid als op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het kustgebied. Voor de goedkeuring van het benodigde kustversterkingsplan wordt de procedure voor milieueffectrapportage gevolgd. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn het bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2399-1